

Wade Mikkola

15.8.2003 • Osio: [Haastattelut](#)

Kuva: Seppo Sarkkinen.

Wade Mikkolan juurevaa ja maanläheistä bassonsoittoa kuullaan tiuhaan etenkin pääkaupunkiseudun keikkapaikoilla. Yhdysvalloista oppinsa ammentanut muusikko iloitsee vahvojen jazzkeskuksien syntymisestä eri puolille Suomea, mutta varoittelee muusikoiden ylikouluttamisesta: työtä ja yleisöä ei riitä tällä vauhdilla kaikille. Mikkola puhuu painokkaasti jazzin järjestäytymisestä: hänen mielestään Suomen Jazzliitto pitäisi saada musiikilliseksi, ei pelkästään jäsenliittojen katto-organisaatioksi, ja sen musiikillista toimintaa pitäisi johtaa komitea, jossa on edustaja kunkin tyylilajin parista.

.....

Olet asunut pitkään USA:ssa. Minkälaisesta 'keikasta' oli kysymys? Missä asuit, mitä teit, millaisissa jazzkuvioissa olit mukana?

– Lähdin USA:han 1984 ja vietin siellä yhteensä 13 vuotta. Olin ollut siellä myös vuoden verran 1977-78. Tarkoituksena oli ottaa selvää mitä jazz-musiikki pitää sisällään, ja mikä sen rooli on nimenomaan afro-amerikkalaisessa kulttuurissa, minkä tuote se alun perin on ollut. Asuin ensimmäiset kahdeksan vuotta yliopistokaupungissa nimeltä Amherst, Massachusettsin osavaltiossa. Siellä suoritin sekä alemman (Bachelor of Music, 1989), että ylemmän (Master of Music, 1991) tutkinnon afro-amerikkalaisesta musiikista Massachusettsin osavaltion yliopistossa. Vakinaisina opettajina siellä toimi mm. Max Roach, Archie Shepp, Yusef Lateef ja Billy Taylor, joiden kanssa kävin useita keskusteluja tämän musiikinlajin historiasta ja estetiikasta. Eniten kuitenkin opin käytännössä esiintymisien kautta. Esiinnyin jatkuvasti paikallisten muusikoiden, ja useiden huippumuusikoiden (Archie Shepp, Attila Zoller, Peter Bernstein, Freddie Bryant, Sammy Price) kanssa Amherstin ympäristössä ja New Yorkissa. Tärkeä opettaja oli vanhempi musta pianisti, Emery Smith, jonka triossa soitin 1985-92. Häneltä opin paljon ”muusikkoudesta”, repertuaarista ja jazz-harmonian käytön periaatteista.

New Yorkiin muutin sitten vuonna 1992, ja toimin siellä muusikkona vuoteen 1997, jolloin palasin Suomeen. Alku New Yorkissa oli hankalaa, mutta parin viimeisen vuoden aikana minulla oli keskimäärin kolme, neljä keikkaa viikossa. On ehkä hyvä mainita, että silloin kun esiintymiset olivat vähissä, kustansin USA:ssa oleskeluni lainojen ja kaikenlaisten tilapäistöiden avulla. Anomuksista huolimatta minulle ei myönnetty tukea ennen kuin viimeisenä vuotena yksityistunteja varten. ”Kuviot” missä toimin, kattoivat koko jazzmusiikin skaalan New Orleansista vapaaseen jazziin (mm. Cecil Payne, Ted Curson, Nnenna Freelon, Sol Yaged, Eric Alexander, Julian Priester...), minkä lisäksi esiinnyin erilaisissa orkesteri- ja teatteritöissä. Suurena vaikuttajana oli parin viimeisen vuoden aikana loistava musta klassinen pianisti Donald Shirley. Hän oli ollut Duke Ellingtonin ja Billy Strayhornin hyvä ystävä, ja hänen kauttaan sain oppia sävellyksestä, soittamisesta, ja ennen kaikkea mustan väestön ja heidän musiikkinsa historiasta Afrikasta tähän päivään. Olen häneen jatkuvasti yhteydessä, ja hän toimii usein neuvonantajana kun tulee vaikeita kysymyksiä eteen.

Olet ollut viime aikoina kovasti aktiivinen Helsingin livenäyttämöllä. Millainen jazzkaupunki Helsinki mielestäsi on? Miten ala on kehittynyt sinä aikana kun sinä olet ollut kuvioissa?

– Kun 1991 tulin kolmen vuoden tauon jälkeen käymään Helsingissä, se oli muuttunut ilmeeltään aivan toisen oloiseksi. Monissa paikoissa oli elävää musiikkia (myös jazzia), paikat olivat auki pidempään ja ihmiset tuntuivat nauttivan olemassaolosta enemmän kuin ennen. Uutta muusikkopolvea alkoi jo sarastaa, ja tänä päivänä alkaa jo olla ruuhkaa.

Tällainen ruuhka saa toivottavasti aikaan tervettä kilpailuhenkeä, mikä kohottaa muusikoiden yleistä tasoa. Ehkä hienoin ilmiö on jazzmusiikin leviäminen ympäri maata. Esimerkkinä Jyväskylä, Vaasa, Kuopio, ja monet muut, missä toimii oma itseriittäinen jazzpiiri, minkä puitteissa jazzmusiikki vakiinnuttaa asemaansa maamme kulttuurielämässä. Soittopaikkojahan Helsingissä on nykyään paljon enemmän, kuin 70-luvulla, mutta vielä puuttuu intiimi musiikkipainotteinen jazzklubi. Yritin Kappelin Kellarin puitteissa viime keväänä saada sellaista aikaan, ja se toimikin musiikillisesti erittäin hyvin neljän kuukauden ajan. Valitettavasti tiedotusvälineet eivät ehtineet siitä ajoissa kiinnostua ja mahdollinen yleisö ei saanut asiasta tietää.

Oletko nyt jäänyt pysyvästi Suomeen, vai vieläkö USA on mahdollinen asuinpaikka myöhemmin?

– Olen nyt kyllä jäänyt tänne pysyvästi. Tunnen noiden neljäntoista vuoden aikana saaneeni riittävän oppimäärän USA:sta. Nyt haluan jakaa näitä kokemuksiani täällä Suomessa, ja viedä eteenpäin tietoisuutta tämän hienon taidelajin ominaisuuksista.

Suomen jazzpiireissä olet varmasti yksi parhaita jazzin emomaan tuntijoita. Olisiko suomalaista jazzia mielestäsi mahdollista viedä esille USA:han? Millaista musiikkia ja millä ehdoilla? Ollaanko Yhdysvalloissa yleensä kiinnostuneita muiden musiikeista, esimerkiksi eurooppalaisesta jazzista?

– Suomalaista jazzmusiikkia on viety jo pitkään USA:han, ja se toimii siellä jatkuvasti. Sitä ei vain huomioida tarpeeksi tšekäläisessä jazzmaailmassa. Klaus Suonsaari, Frank Carlberg, Mika Pohjola, ja laulajat Sofia Laiti (Pirjo Hirvonen) ja Sanni Orasmaa, ovat mm. nimiä, jotka tekevät osaamisellaan Suomen nimeä koko ajan tunnetuksi USA:ssa. Vladimir Shafranov oli siellä pitkään ja soitti useiden johtavien muusikoiden kanssa. Näitä saavutuksia ei vaan oteta tarpeeksi huomioon paikallisissa kirjoituksissa ja puheissa. Näiden muusikoiden toimintaa siellä auttaisi suuresti jos heidän tukensa täältä käsin toimisi paremmin.

Jazzmusiikki on esittävä taidemuoto. Sen toimivana periaatteena on yhteistyö esiintymistilanteessa. Jotta musiikki saadaan toimimaan parhaalla mahdollisella tavalla, täytyy esiintyjien kesken löytyä yhteisymmärrys siitä mitä ollaan tekemässä, ja mikä on päämäärä. Tähän liittyy koko tämän musiikinlajin perinteen ja eri tyylijuontien musiikillinen ja esteettinen tuntemus, ja ennen kaikkea niiden kunnioitus. Valitettavasti Suomessa on jo pitkään ylläpidetty leirijakoa ”vanhanaikaisen” ja ”modernin”, tai ”amerikkalaisen” ja ”eurooppalaisen” jazzin välillä. Edellisiä pidetään taiteellisesti vähäpätöisempinä kuin jälkimmäisiä. Tuntuu siltä, että halutaan viedä Suomesta jotain omaa, ”uutta” jazztyyliä ulkomaille, nimenomaan suomalaisena tyylinä. Ei ehkä ymmärretä sitä, että kansainvälisillä markkinoilla tunnetaan ja kunnioitetaan jazzia sen koko historian osalta. Jotta suomalainen jazz saataisiin laajemmalti hyväksytyksi ulkomaille, täytyisi ensin saada selväksi, että täällä on ymmärretty ja hallitaan ne elementit, mitä jazzmusiikki on pitänyt sisällään alun perin. Tämä etenkin jos pyritään USA:n markkinoille. Näinhän ovat muut Euroopan maat saaneet soittajiaan laajempaan levitykseen. Eri maiden muusikot ovat olleet yhteistyössä vierailevien muusikoiden ja yhtyeiden kanssa, oppineet näin perusasiat, heidät on värvätty kiertäviin yhtyeisiin jäseniksi, ja näin he ovat päässeet soveltamaan lahjakkuuttaan kyseisen taidemuodon puitteissa. Vähitellen aukeaa sitten mahdollisuuksia tuoda esille omia näkemyksiään. Tällaisia tarinoita on Euroopan jazzhistoria täynnä, mutta se lähtee siitä, että halutaan oppia perin pohjin taidemuodon elementit, ennen kuin lähdetään väittämään, että on tehty jotain uudistuksia.

Tärkeintä olisi avata laajempi katsantokanta suomalaiseen jazzmusiikkiin ja sen ”taiteellisuuteen”. Suomalaista jazzmusiikkia on suomalaisten soittama jazzmusiikki. Valitettavasti tuntuu siltä, että jotta muusikko hyväksyttäisiin kuuluvaksi vakavasti otettavan ”suomalaisen jazzin” piiriin, hänen musiikkinsa tulee täyttää tietyt vaaditut tuntomerkit. Nykyinen käytäntö kaventaa hyväksytyä toimialuetta niin paljon, että liikaa lahjakkuutta jää käyttämättä. Jokaisen muusikon pitäisi pystyä vapaasti valitsemaan se alue jazzmusiikista, mikä on itselle luonnollisin ja omin, ja pystyä kehittämään itseään sen puitteissa ilman kyseisen tyylin ”taiteellisen” arvon kyseenalaistamista. Liian monet lahjakkaat muusikot ovat turhautuneet vallitsevaan ilmapiiriin, ja lopettaneet esiintymiset Suomessa, tai soittamisen kokonaan. Jos tilanteeseen saataisiin parannus, niin voitaisiin tarjota laajempaa skaalaa ulkomaille, ja silloin myös esiintymismahdollisuudet kasvaisivat.

Oman musisoinnin lisäksi toimit myös opettajana. Viimeisen kymmenen vuoden aikana kotimaiseen jazzjulkisuuteen on tullut hurja määrä nuoria lahjakkuuksia. Miltä tilanne näyttää opetusrintamalla: jatkuuko hieno kehitys, onko uusia kykyjä kasvamassa? Onko opetuspuolella pelkkää myötämäkeä, vai löytyykö selkeitä ongelmia?

– Muusikkokanta on lisääntynyt ja laajentunut suunnattomasti, niin määrällisesti kuin laadullisesti, nimenomaan kehittyneen koulutuksen avulla. Viittäisin kuitenkin opetuksen kehittämisen puolesta edellisiin vastauksiini.

Koulutuksen tuottamien uusien muusikoiden määrä suhteessa työn ja yleisön määrään on vaarallisen suuri. Se mitä nyt tarvittaisiin kipeästi, olisi asiantuntevia kirjoittajia, jotka tiedottaisivat yleisöä siitä, minkä takia tätä musiikkia kannattaa mennä kuulemaan – siitä mitä tämä musiikki pitää sisällään, ja mistä siinä on kysymys. Näin saataisiin myös yleisön määrää kasvatettua. Journalistit ja lehdet eivät ole tajunneet vastuutaan tiedottajina, ja sen kautta kouluttajina. Kritiikkikin on hyvästä, jos siihen liitetään asiantuntevat perustelut, eikä tehdä sitä vain kritiikin takia. Helposti valitetaan, että yleisö Suomessa vain meluaa ja juo, mikä on valitettavan usein totta. Uskon, että jos kerrottaisiin enemmän siitä, miten ja mitä kuunnella, niin vähitellen syntyisi suurempi kuuntelijoiden määrä.

Nyt luodataan hieman syvemmin basistimieltymyksiäsi. Ketkä ovat sinun suosikkibasistejasi ja miksi? Sekä kotimaiset että ulkomaiset ”sarjaykköset” kehiin, kiitos:

Vanhat mestarit: – Israel Crosby, George Duvivier, Oscar Pettiford, Heikki Annala – bassolinjan melodisuus

Tämän hetken parhaat perinteen ylläpitäjät: – Ron Carter, Buster Williams, George Mraz, Pekka Sarmanto – ylläpitävät perinnettä omalla tyyllillään

Bassonsoiton merkittävät uudistajat: – Jimmy Blanton, Charles Mingus, Scott LaFaro, Richard Davis, Niels-Henning Ørsted Pedersen, Teppo Hauta-Aho – kunkin oma ääni on tuonut uutta basismiin

Nuoret kyvyt: – Christian McBride, Edgar Meyer, Ape Anttila – luovaa musiikin hallintaa tyylistä riippumatta

.....

Ja lopuksi vielä muutamia Suomijazz-haastattelusarjan peruskysymyksiä:

Mitä jazzillista tänään?

– Harjoittelua, suunnittelua ja mietiskelyä.

Missä bändeissä ja projekteissa olet tällä hetkellä mukana?

– Omat yhtyeet duosta sekstettiin, Pekka Toivanen Group, New Orleans Ramblers, Mikael Långbacka Trio, Eric Lindström Dream Team ym.

Mikä on noista se läheisin, ’oma juttu’, jonka tekemisestä viimeksi luopuisit?

– Omat duo-kokonpanot

Uran kohokohdat, hienoimmat musiikilliset jutut joissa olet saanut olla mukana?

Erilaiset esiintymiset hyvien rumpaleiden kanssa kuten Grady Tate, Walter Perkins, Leroy Williams, Ed Thigpen, Joe Farnsworth, Jeff Watts, Barry Altschul jne.

Mieluisin soittopaikka Suomessa? Suomen paras jazzyleisö ja meininki?

Jokainen soittotilanne on yhtä arvokas. Yritän tehdä parhaani, jotta meininki on aina paras mahdollinen. Korppoon Seajazz on ollut erittäin mieluinen kokemus jo neljän perättäisen vuoden ajan.

Miten jazz musiikinlajina jakselee Suomessa, mikä on jazzelämämme tila juuri nyt live- ja levyosastoilla, ja mediassa?

Muutamat omat kokemukseni palattuani Suomeen ovat ehkä paras tapa vastata näihin kysymyksiin.

Valmistellessani ensimmäistä levyäni 1995 kävin Suomessa Jazzliiton toimistossa kyselemässä mahdollisuuksia tuoda yhtyeeni tänne kiertueelle – ei mitään kiinnostusta.

Halutessani tiedottaa paluustani Suomeen ja tulevasta esiintymisestääni Helsingin Juhlaviikoilla 1997 tarjosin haastattelua Helsingin Sanomien kulttuuritoimitukselle – heidän mukaan tapaus ei ylittänyt uutiskynnystä. – Toimittuani viisi vuotta täällä Suomessa aktiivisesti jazzelämän saralla – keskimäärin 150 esiintymistä vuodessa (myös ulkomailla), kaksi itse tuottamaani levyä (molemmat saaneet hyvät arvostelut ulkomaisessa lehdistössä), jatkuvaa opetustyötä – Jazzliitto ja Suomen Musiikin Tiedotuskeskus eivät katsooneet työtäni sen arvoiseksi, että sisällyttäisivät minut heidän Suomi Jazz 2002-esitteeseen – mikä olisi ollut suunnaton apu itseni ja levyjeni kauppaamisessa ulkomaisille markkinoille.

En halua tuoda näitä asioita esiin pyrkiäkseni nostamaan omaa arvoani jazzmuusikkona, vaan kyseenalaistaakseni näiden tärkeiden organisaatioiden kapean näkemyksen aiheuttamia toimintaperiaatteita, mitkä enemmän estävät Suomen jazzelämän kehittymistä, kuin edistävät sitä. En myöskään halua syyttää ketään vastuuhenkilöä yksittäisesti, sillä uskon, että he ovat toimineet parhaaksi näkemällään tavalla. Kysymys on kehityksestä, eli siitä miten viedä kehitystä eteenpäin.

Nykytilanteesta eteenpäin pohjalta Ihannejazzsuomi: mitä voisi tai jopa pitäisi olla, kuka sen voisi tehdä ja mistä resurssit?

Kohta yksi: Suomen Jazzliitto pitäisi saada musiikilliseksi, ei pelkästään jäsenliittojen katto-organisaatioksi. Sen musiikillista toimintaa pitäisi johtaa komitea, jossa on edustaja kunkin tyylilajin parista. Tämä komitea päättäisi järjestetyistä kierteista ja jaettavista valtakunnallisista apurahoista jazzmusiikin puitteissa. Näin ehkä saataisiin levitettyä jazzmusiikkia tasavertaisella toimintaperiaatteella maahamme. Näin välttyttäisiin nykyisestä hajoittavasta jakautumisesta erillisinä toimiviin leireihin ja käytettävissä olevat varat saataisiin käyttöön keskitetysti. Kohta kaksi: Maan suurimman lehden, Helsingin Sanomien pitäisi palkata kirjoittaja, joka osaa ja HALUAA tiedottaa tämän musiikkilajin koko skaalasta. Ei vain ”oman maun mukaan”.

Mesenaatti lyö pöytään isot rahat, jotta voisit toteuttaa sydäntäsi lähellä olevan musiikillisen projektin, mikäs se voisikaan olla?

Ne asiat mitkä mainitsin ”ihanne-Suomi” kysymyksessä. Itselläni on muutamia musiikillisia projekteja mielessä, joita en halua vielä paljastaa. Aika näyttää saanko ne toteutetuksi.

Kuka tulee ensimmäisenä mieleen, jos pitäisi nimetä Suomijazzin

a) vanhempi valtiomies tai -nainen

– Erik Lindström

b) keskeinen nykymuusikko

– Frank Carlberg

c) nuori lahjakkuus, jolta odotat paljon

– Mikko Innanen

Ja lopuksi...oliko vielä muuta sydämellä? Sana on vapaa!

Kiitän tästä haastattelusta, ja siitä antaumuksellisesta työstä, jota Suomijazz-sivusto tekee maamme jazzelämän tiedottamisen eteen. Arvokasta toimintaa!

Kysymykset: Pentti Ronkanen